

Som i Aladdins hule

Engang vrimlede det med gørtlere, men nu ved de færreste, hvad der ligger bag denne håndværkerbetegnelse. Jens Murillo er af de få aktive, der er tilbage, og han fortæller her om sit fag og om at passe på eller reparere antikviteter af messing, bronze, kobber og andre metaller.

Jens Murillo fik en dag en spændende kasse med bl.a. løse dele fra en messinglysekroner med kupler og underskåle af Delft-porcelæn – og han glæder sig til at samle herlighederne.

Jens Murillo reddede 10 imponerende kandelabre, da Ingeniørforeningen fandt dem som vragede i kælderen, men der blev en del stumper tilbage, og de vidner om det fornemme håndværk med lueforyldning. Om det vil lykkes at finde dele, som kan bruges i stedet for de manglende, er et stort spørgsmål.

Et indrammet brev i forretningen hos Jens Murillo i Strandgade i Roskilde forklarer, hvad en gørtler er:

»På tysk hedder et bælte *gürtel*. Gørtler blev i middelalderen betegnelsen på den håndværker, der ud over at lave læderbælter også stod for små støbte ornamentter til bæltter, seletøj, bogbind, ligkister og lignende. I Danmark blev det til gørtler, og virkefeltet er siden udvidet til også at omfatte lysestager, glødeskåle, lysesakse, dør-greb, låsebeslag, møbelbeslag og andre ting af messing, bronze og lignende metaller i overskuelig målestok.«

»I Danmark blev det først et kongeligt privilegeret fag i 1741, hvor gørtlerne organiserede sig, men de har jo altid været der, og man kan i dag diskutere, om f.eks. vikingetidens dragtspænder, våbenbeslag og den slags er gørtlerarbejde eller sølv/guldsmedearbejde,« siger Jens Murillo, der nu som 64-årig tilhører en meget lille, eksklusiv kreds, for mens der før i tiden fandtes en gørtler på hvert andet gadehjørne, er der nu kun seks-syv stykker tilbage i Danmark. Noget andet er, at andre håndværkere kan noget lignende på ét eller flere felter, og faget har været delt op, så armaturgørtlere tog sig af vandhaner, cicele-ringer og bl.a. efterarbejde på støbegods, mens beslagsgørtlere især arbejdede med

På den blankpudsede kobberkedel ses de håndlavede nitter. Den sodsværtede kedel med et par blanke partier står som kontrast og for at vise, hvad gørtleren gør ved en ting, som ellers er præget af alder og brug.

